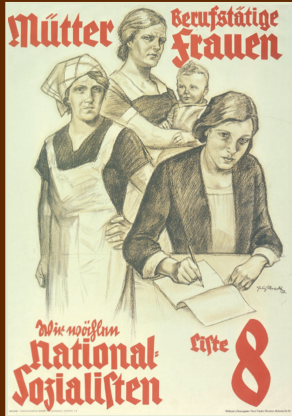
A.

B.

C.

D.

A. 1919–1933

NAZISME VERKOPEN IN EEN DEMOCRATIE

De nazipartij maakte op meesterlijke wijze gebruik van propaganda waarin een visie van nationale eenheid naar voren werd geschoven en slaagde er zo in om een obscure, extremistische organisatie te doen uitgroeien tot de grootste politieke partij in democratisch Duitsland.

"Moeders, werkende vrouwen, wij stemmen voor nationaal socialisten, Lijst 8" Felix Albrecht, artiest; 1932. Nazipropagandisten probeerden de recent stemgerechtigde vrouwen aan hun kant te krijgen door de partij te portretteren als de verdediger van de traditionele Duitse vrouwelijkheid en familie. *Bundesarchiv, Koblenz, Plak 002-040-011*

B. 1933–1939

PROPAGANDA EN VERVOLGING IN EEN DICTATUUR

Naast het gebruik van geweld zorgde ook propaganda ervoor dat het naziregime zijn macht kon consolideren, steeds meer steun van de bevolking kreeg en kon beginnen met de uitsluiting van Joden en anderen die zogezegd buiten de "nationale gemeenschap" vielen.

"Jongeren ten dienste van de Führer: alle tienjarigen bij de Hitlerjugend", onbekende kunstenaar, 1939. Toewijding aan Adolf Hitler stond centraal in de vorming van de leden van de Hitlerjugend. "Arische" Duitse adolescenten zwoeren trouw aan de Führer en beloofden plechtig de natie en haar leider te zullen dienen. *Library of Congress, Prints and Photographs Division, Washington, DC*

C. 1939–1945

PROPAGANDA VOOR OORLOG EN MASSAMOORD

Via propaganda baanden de nazi's het pad naar oorlog, moedigde ze de populatie aan tot haat en creëerden ze een klimaat van onverschilligheid ten aanzien van het elimineren van Joden en anderen die door de nazi staat als ongewenst werden beschouwd.

"De oorlog is zijn schuld!" Hans Schweitzer ("Mjölnir"), kunstenaar; 1943. Deze poster verscheen in het duitse straten, toen het regime Joden naar Auschwitz begon te deporteren en portretteert de Joden als binnenlandse vijanden en aanstokers van de oorlog tegen Duitsland. *Library of Congress, Prints and Photographs Division, Washington, DC*

D. 1945–1948

HET PROCESS TEGEN PROPAGANDA

In een poging van de geallieerden om Duitsland te zuiveren van nazipropaganda werd de meningsuiting opnieuw aan banden gelegd. In de nasleep van de Holocaust kwam er een nieuwe internationale wetgeving tot stand waarin het aansporen tot genocide strafbaar werd gesteld.

Buste van Adolf Hitler tussen het afval. Duitsland, april 1946. Na 1933 zorgden nazipropagandisten voor een brede verspreiding van de cultus van de partijleider. Na de nederlaag van nazi-Duitsland vernielden de geallieerden monumenten en standbeelden ter verheerlijking van Hitler en het Derde Rijk als onderdeel van een systematisch programma van denazificatie. *Landesarchiv Berlin*

> **Propaganda is een heel afschuwelijk wapen in de handen van een expert.**
> **—Adolf Hitler, 1924**

Kunnen woorden doden?

Deze vraag gaf de juristen van de geallieerden van het Internationale Militaire Tribunaal van Neurenberg in 1945 heel wat hoofdbrekens, toen ze moesten beslissen over het lot van Julius Streicher, uitgever van *Der Stürmer*, de meest kwaadaardige antisemitische krant uit het nazitijdperk. Wat waren de gevolgen van zijn woorden vol haat? Welke rol speelden ze bij het creëren van een klimaat waarin gewone mensen bereid waren massageweld te steunen of te tolereren? Nazipropaganda geeft ons stof tot nadenken over het verband tussen woorden, beelden en geweld.

Welke lessen kunnen we hieruit leren?

Nazipropaganda vormt een krachtig voorbeeld uit een tijdperk waarin politieke partijen en staten als nooit tevoren een beroep deden op nieuwe communicatiemiddelen om de massa te bereiken. Dit stukje verleden confronteert personen, instellingen en regeringen in de wereld van vandaag met belangrijke vragen: welke soorten propaganda zijn het meest problematisch? Hoe kunnen misleidende boodschappen het best worden ontmaskerd en bestreden? Moeten er grenzen worden gesteld aan de uiting van meningen, en welke prijs betalen we daarvoor?

Is propaganda wat je denkt dat het is?

Propaganda wordt bevooroordeelde informatie ontworpen om de publieke opinie en menselijk gedrag te vormen.

Propaganda:
- gebruikt waarheden, halve waarheden of leugens
- laat informatie selectief weg
- simplificeert complexe kwesties of ideeën
- speelt in op emoties
- promoot een belang
- valt tegenstanders aan
- richt zich op een bepaald publiek

De nazi's hanteerden de nieuwste, meest geavanceerde technologieën en technieken om hun propaganda te verspreiden en gebruikten daarbij vaak woorden en beelden die op het eerste gezicht goedaardig of zelfs positief leken. Drukwerk, films, uitzendingen, zelfs speelgoed, optochten en andere media....allemaal werden ze ingezet om hun boodschap over te brengen.

Bezoek de tentoonstelling

Voor overige informatie en openingsuren:
europarl.europa.eu/visiting/nl/brussel/parlamentarium

Schoolgroepen kunnen een gratis rondleiding via mail reserveren:
stateofdeception-parlamentarium@kazernedossin.eu

Voor meer informatie over propaganda en over het United States Holocaust Memorial Museum bezoek de site:
ushmm.org/propaganda

Deze tentoonstelling is mede tot stand gekomen met de financiële steun van Katharine M. en Leo S. Ullman en de Blanche and Irving Laurie Foundation, met aanvullende steun van het in 1990 opgerichte Lester Robbins and Sheila Johnson Robbins Traveling and Special Exhibitions Fund.

OMSLAG: Tentoonstellingsbeeld gebaseerd op een Duitse filmaffiche uit 1933. *Kunstbibliothek Berlin/BPK/Art Resource, NY*

GEORGANISEERD IN SAMENWERKING MET

Europees Parlement

LHE.01689E.BRO

UNITED STATES HOLOCAUST MEMORIAL MUSEUM 2018 25 ushmm.org